

ଦାଆଃ ଜାଁ ପାଣି ମଞ୍ଜି

ଲେଖା : ମୁଣ୍ଡା ଲେଖକ ମଣ୍ଡଳୀ

ଚିତ୍ର : ରମଣି ରଞ୍ଜନ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ

Original Story in Munda 'Daàà Jang' — Written by Munda Writers' Group
Illustrated by: Ramani Ranjan Sarangi

'Pani Manji' — Odia Translation from Munda by Munda Writers' Group

© Pratham Books, 2014. Some rights reserved. CC-BY 4.0

First Munda-Odia Edition: 2014

ISBN: 978-81-8479-514-1

Design by: Gopika Chowfla Design Studio, New Delhi

Typesetting by: Ignus-OUTREACH, Bhubaneswar

Layout by: Pratham Books, New Delhi

Printed by: EIH Limited Unit Printing Press, Manesar

Published by: Pratham Books | www.prathambooks.org

Registered office:

PRATHAM BOOKS

621, 2nd Floor, 5th Main, OMBR Layout

Banaswadi, Bangalore 560 043

T: +91 80 42052574 / 41159009

Regional Office: New Delhi | T: +91 11 41042483

Content partner: Ignus-OUTREACH

The development and printing of this book has been supported by Bernard van Leer Foundation

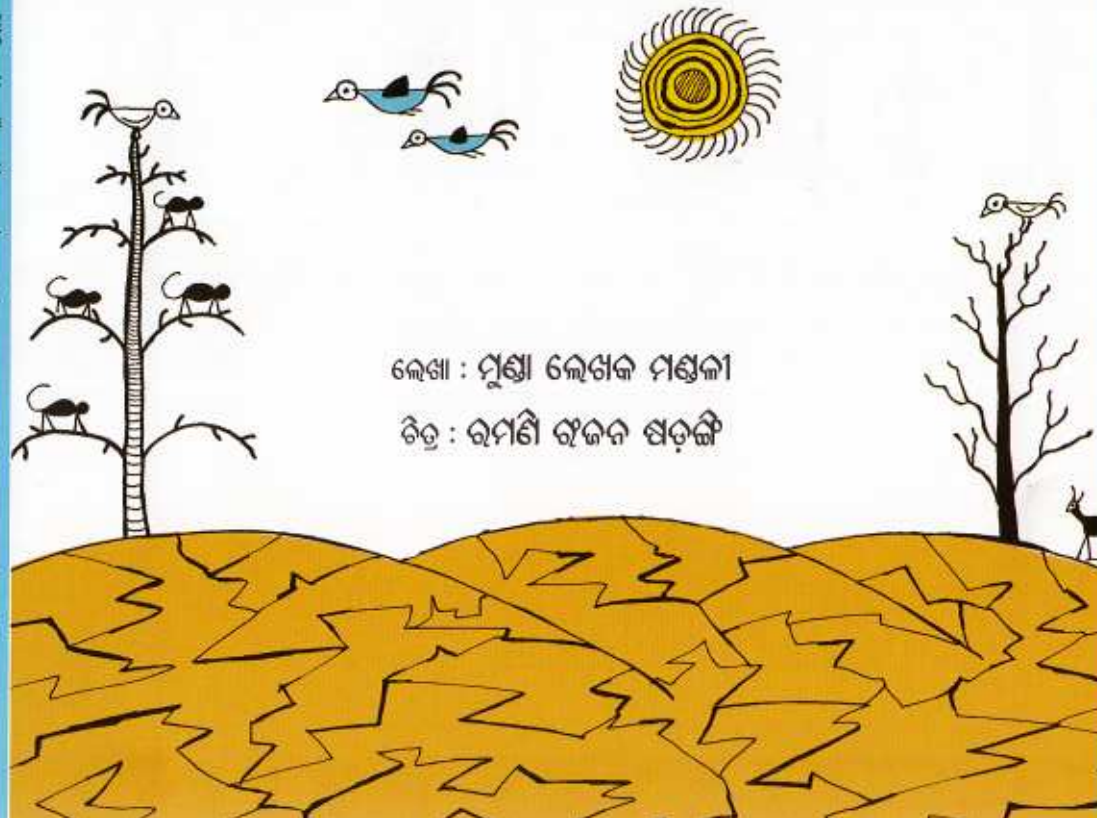

Some rights reserved. This book is CC-BY 4.0 licensed. Which means you can download this book, remix illustrations and even make a new story - all for free! To know more about this and the full terms of use and attribution visit <http://prathambooks.org/cc>.

PRATHAM BOOKS

ଦାଆଃ ଜା° ପାଣି ମଞ୍ଜି

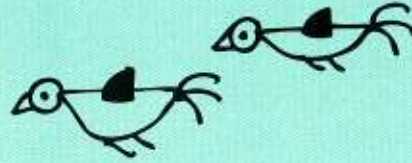
ଲେଖା : ମୁଣ୍ଡା ଲେଖକ ମଣ୍ଡଳୀ

ଚିତ୍ର : ରମଣି ଉତ୍ତମ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ

ଛସୁ ଦିପିଲାଂଗ ରେୟାକାଜି । ମଦ୍ ହାତୁରେ ବାର, ଆପି ସିରିମା ତେୟଃ ଦାଆଃ କା
ହିଜୁ ଜାନା ।

ହାସା ରହଡ଼ କେଏ ତେ ଗଟାଆଃ ଯାନା । ଦାରୁ-ସାକାମ୍ ରହଡ଼ ଯାନା । ରହଡ଼ ହାସା
ହଡ଼କକେ ତାକ୍ଲିବ୍ ତାଇକେନା । ହଳକଃ ଦାଆଃ ନାଂର୍ ଛସୁ ତାକ୍ଲିବ୍ ଜାନାକ ।
ଏନ୍କକେ ଉଡୁଃ କେଦ୍‌କଆ, ଦାଆଃ କାରେ ଦ ଚିଲକା, କଃ ଜିଦ୍‌ଏନା ।

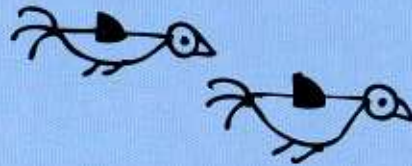
ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଦୀର୍ଘ ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ବର୍ଷା ହେଲା ନାହିଁ ।

ମାଟି ଫାଟି ଆଁ କଲା, ଗଛ-ଲତା ସବୁ ଶୁଖି ଶଲେ । ଶୁଖିଲା ମାଟି ଧୂଳି ଲୋକଙ୍କୁ
ଅସୁବିଧା ଦେଉଥାଏ । ଲୋକେ ପାଣି ବିନା ତହଳ ବିକଳ ହେଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଚିନ୍ତା
ଘାରିଲା, ପାଣି ବିନା ବଞ୍ଚିବେ କେମିତି ।

ହାତୁ ମୁଖିଆ ଦୁନୁର୍ କେଡ଼ାକେଦକଆଏ । ନେ ଦୁନୁରେ ହାଡ଼ାମ୍ ବୁଡ଼ାଆ ସବେନ୍
କଃ ହିଜୁଲେନା ।

ମୁଖିଆ ଉପୁନ୍ ହଡ଼ ଦାଂଗଡ଼ା କକେ କେଡ଼ା କେଏଡେ, “ଆପେ ସବେନ୍ କ ଉପୁନ୍
ଦିଶା ତେ ସେନ୍ପେ ଦାଆଃ ଆପେ ନାମ୍ ଆଗୁ ଏ ପେ ।”

ଗାଁ ମୁଖିଆ ସଭା ତକାଇଲେ । ଆବଳ ବୁଜ ବନିତା ସମସ୍ତେ ଆସିଲେ ।

ମୁଖିଆ ଚାରି ଜଣ ଯୁବକଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ, “ତୁମେ ଚାରି ଜଣ ଚାରି ଦିଗକୁ ଯାଇ
ପାଣି ଖୋଜି କରି ଆଣ ।”

ହୁଡ଼ିଂ ଦିନ୍ ତାଅମ୍ ତେ ଆପିହଡ଼କ ରୁଆଡ଼ ହିଜୁଲେନା । ଏନ୍କ ପୁରାଃ ସାଂଗି ତେ
କାକ ସେନ୍ ଲେନା ।

ଚଉଥାଃ କଡ଼ାହନ୍ ଅକୟ ଚି ଉଉର ଦିଶା ସେନ୍ ଲେନାଏ, ମିଆଦ୍ ପୁନ୍ଡ଼ି ବୁରୁ
ନାଡ଼େଏକ ତେ ସେନ୍ ତେବା ଯାନାଏ । ମାରାଂ ବୁରୁ ଚାଟାଣି ରାକାବ୍ ଯାନ୍ତି
ମିଆଦ୍ ଲାପାଂଗା ତେତାନ୍ ରେ ନାଜାର ହିଜୁଲେନା । ଲାପାଂଗା ବିତାରରେ ମିହଡ଼
ବୁଡ଼ାକିନ୍ ତାଇକେନା । ଏନ୍ କଡ଼ା ବୁଡ଼ାଆ କିନ୍ କେ କୁଲି କେଦ୍ କିନାଏ, “ହଜୁର
ଦାଆ ଅକତାରେ ନାମଗାଟି ?”

କିଛି ଦିନ ପରେ ତିନି ଜଣ ଫେରି ଆସିଲେ । ସେମାନେ ବେଶି ଦୂରକୁ ଯାଇ ପାରି
ନଥିଲେ ।

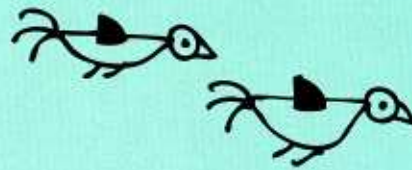
ଚତୁର୍ଥ ଯୁବକଟି, ଯିଏ ଉଉର ଦିଶକୁ ଯାଇଥିଲା, ଗୋଟିଏ ଧଳା ପର୍ବତ ପାଖରେ ଯାଇ
ପହଞ୍ଚିଲା । ପର୍ବତର ଖସଡ଼ା ଚଢ଼ାଣ ଚଢ଼ୁ ଚଢ଼ୁ ତା’ର ନଜର ଗୋଟେ ଗୁମ୍ଫା ଉପରେ
ପଡ଼ିଲା । ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଜଣେ ବୁଢ଼ା ବସିଥିଲେ । “ଆଜ୍ଞା ପାଣି କେଉଁଠି ମିଳିବ କି” ?
ଯୁବକଟି ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା ।

“ବୁଢ଼ୀଆ କିନ୍ କାଜିଆଦ୍ ଯା, ତି ଅଡ଼ଃଗି ବୁରୁ ଚେତାନ୍ ତେ ସେନମେଃ,
ଏନ୍ ଠାଆଦ୍ରେ ଦାଆଃ ନାମଗା ।”

ଏନ୍କଡ଼ା ଅଡ଼ଃ ଗି ଚେତାନ୍ ତେ ରାକାବ୍ ଯାନାଏ, ଏନ୍ତାରେ ସେଟେର କେଏତେ
ମିଦ୍ କାନ୍ଡ଼ା ଆଗୁ ଲେଦାଏ ଅଡ଼ଃ ବରାରେ ଯାତାନ କେଏତେ ସାଜୁକେଦାଏ ।

ଦାଆଃ ବରାକେ ସାବ୍ କେଏତେ ଇସୁ ଯୋରତ୍ ସେନ୍ଜାନାଏ ।

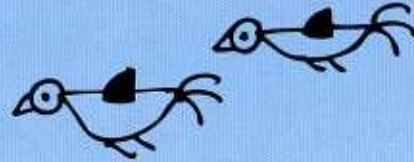
“ବୁଢ଼ୀ ଜଣକ କହିଲେ, ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଯାଅ, ସେଠି ମିଳିବ ।”

ଯୁବକଟି ପୁରା ଶିଖରକୁ ଚଢ଼ି ଗଲା । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଧଳା ପର୍ବତରୁ ଖଣ୍ଡେ
ଭାଙ୍ଗି ଯଦ୍ରେ ଅଖାରେ ପୁରାଇଲା । ପାଣି ଅଖା ଧରି ସିଏ ନିଜ ଗାଁକୁ ବିଜୁଳି ବେଗରେ
ଧାଇଲା ।

ହାତୁରଟେ ସେତେର ଯାନ୍ ତି ସବେନ୍ କଃ ନିର ହିଜୁଃ ଯାନାକଃ, ତିନାଆ
ଆଗୁଆ କାଦାଏ ମେନ୍‌ଏତେ ନିର ସେତେର ଯାନାକଃ ? ଇନିଃ ଇସୁ ପୁରାଃ ଲାଗା
ଜାନ୍‌ରେହଗି ରାସିକାତେ କାଜିକେଦାଏ, ତି ଦାଆ ଜାଂ ଆଗୁଇଂ କାଦା ।

ବରା ପାତୁଡ଼ କେଏତେ ନେଲାଡ଼ା ତି ବରଫ ଦାଆଃ ତାବା ଯାନ୍‌ତାଇକେନା ।
ହାସାରେ ଉୟୁ ଉୟୁ ଲଃତେ ହାସାରେ ବିଲିଯାନା ।

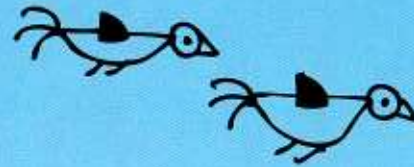
ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିଲା କ୍ଷଣି ସମସ୍ତେ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ ଦେଖିବାକୁ କ'ଣ ଆଣିଛି କେଜାଣି ?
ସେ ବହୁତ ଦାଲିଆ ହେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଖୁସିରେ କହିଲା, 'ପାଣି ମଞ୍ଜି ବେଇକି ଆସିଛି' ।

ଅଖା ଖୋଲିଲା ବେଳକୁ ବରଫ ତରଳି ପାଣି ହେଇଯାଇଥିଲା । ମାଟିରେ ପତୁ ପତୁ,
ମାଟି ପାଣି ଟାଣି ବେଲା ।

ନେଆଁ ନେଲକେଏତେ ହାତୁ ହାଗାକଃ ସବେନ୍ ଗି ହାସା କେ ଉରୁ କେଦାକଃ ।
ଉର୍ ଉର୍ ଲିଃତେ ଇସୁ ପୁରାଃ ଇକ୍ତିରସୁଜ୍ କ ଉରକେଦା ଛାନାବାରେ ଦାଆଃ
ଅଡ଼ଂସାନା ।

ସବେନ୍କଃ ରାସିକାତେ କାଜିକେଦାକ “ଦାଆ ଜାଂର୍ ଦାଆଃ ଜାଂଗ ।
ଦାଆ ଜାଂର୍ ଆରୁ କେ ଦାଆଃ ଏମାକାଡ଼ା” ଅଡ଼ଃ ନାଆଃ ହାତୁରେନ୍ ହଡ଼କ
ଦାଆଃ କ ନାମକେଦା ।

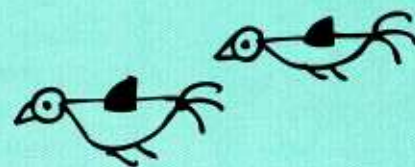

ଏହା ଦେଖ ଗାଁ ବାଲା ସମସ୍ତେ ପାଣି ଫେରାଇ ଆଣିବା ଆଶାରେ ମାଟି ଖୋଳିଲେ ।
ଖୋଲୁ ଖୋଲୁ ବହୁତ ଗଭୀର କୁଅ ଖୋଳି ଦେଲେ । ଶେଷରେ ପାଣି ଫୁଟିଲା ।

ସମସ୍ତେ ଖୁସିରେ ପାଟି କଲେ, “ପାଣି ମଞ୍ଜି ! ପାଣି ମଞ୍ଜି । ପାଣି ମଞ୍ଜି ଆମକୁ ପାଣି
ଦେଇଛି ।” ଏବଂ ଏବେ ଗାଁ ଲୋକମାନେ ପାଣି ପାଇଗଲେ ।

ଏନ୍କଅଗି ଦାଆଃ ଜାଂଗ କେ ଯାତାନ୍ କେଦାକ । ନାଆଃଦ ଗାମାଦାଆଃ କାରେଅଗି
ହାତୁରେ ଦାଆଃ ରେଆଃ ତାକ୍ଲିଫ୍ ବାନଆଃ ।

ସେମାନେ ପାଣି ମଞ୍ଜିର ଭଲ ଯତ୍ନ ନେଲେ । ଏବେ ବର୍ଷା ନ' ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଗାଁରେ
ଆଉ ପାଣି ସମସ୍ୟା ନାହିଁ ।

ଦାଆଃ ଜାଂ ନଲେ କଦାପିବି ?

ତମେ ପାଣି ମଞ୍ଜି ଦେଖୁଛ କି ?

ବାସ୍ତବତା

ଭାରତରେ ଭାଷାଗତ ବିବିଧତା ଆଜି ମଧ୍ୟ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗପରେ ଏକ ସମାନତା ରହିଛି । ଦୁଃଖର କଥା ଯେ, ଆଦିବାସୀ ପିଲାମାନଙ୍କର ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ତା'ଙ୍କ ନିଜ ଭାଷାରେ କୌଣସି ଗପ ବହି ନାହିଁ । ସଂପ୍ରତି ବହୁତ ଆଦିବାସୀ ପିଲାମାନେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଆସିଲେଣି । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଭାଷାରେ ଶିଶୁ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ବହି ଏକ ଯାଦୁ, ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ମାଧ୍ୟମ, ଯାହା ଆନନ୍ଦ ଦିଏ, ଆମୋଦିତ କରେ, ଏବଂ ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନର ଆଦାନପ୍ରଦାନ ଦ୍ୱାରା ସାମାଜିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଗୋଟିଏ ଦୁନିଆକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୁନିଆ ସହ ସଂଯୋଗ କରେ । ବହି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶୁକୁ ତା ନିଜ ବାଟରେ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ଦେଇଥାଏ । ଶିକ୍ଷାକୁ ଅର୍ଥ ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଆନନ୍ଦ ଦାୟକ ଓ ଚିନ୍ତାପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶୁ ପାଖରେ ତା'ନିଜ ଭାଷାରେ ବହି ରହିବା ନିହାତି ଦରକାର ।

ପରିକଳ୍ପନା

ପ୍ରଥମ ଦୁଇଟି (Prathama Books) ଓ ଜଗନ୍ନାଥଆରତି (IgnusERG), ବର୍ଷାତ୍ମକ ଭାବ ଲିପିର ପାଠଶ୍ରେୟନ (BvLF) ସହାୟତାରେ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଣ୍ଡା, କୁଇ, ସଉରା ଏବଂ କୁଆଙ୍ଗ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ବହିଟି ଗପ ବହି ତିଆରି କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଗପ ଏବଂ ଚିତ୍ର ସବୁ ସେହି ଆଦିବାସୀ ଭାଷାଭାଷି ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କେତେଗୋଟି କର୍ମଶାଳା ମାଧ୍ୟମରେ ଲେଖାଯାଇଛି । ଏହି ଗପ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ନାମ “ଆଦି କାହାଣୀ” ରଖାଯାଇଛି । ମୁଖ୍ୟଶ୍ରେଣୀରେ ଯେଉଁ ସଂସ୍କୃତିର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନାହିଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପରମ୍ପରା ।

ସହଯୋଗ

ଜଗନ୍ନାଥଆରତି (IgnusERG) ସାର୍ବଜନୀନ ଲକ୍ଷଣ ଏକ ସଂସ୍ଥା, ଯାହା ସରାକାରୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷକ ସହାୟତା ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ କାମ କରୁଛି । ଶିକ୍ଷାରେ ସମତା ଆଣିବା ଏବଂ ଅବହେଳିତ ପିଲାମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ପାଇଁ ଜଗନ୍ନାଥଆରତି (IgnusERG) ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଏ । ବର୍ଷାତ୍ମକ ଭାବ ଲିପିର ପାଠଶ୍ରେୟନ (BvLF), ହେଗ୍ (Hague) ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସଂସ୍ଥା । ସାମାଜିକ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ଦୁରାବସ୍ଥାରେ ଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏହାର ଲକ୍ଷ ଏବଂ ମାତୃଭାଷାରେ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ସହଯୋଗ କରିବା ଏହାର ବିଶେଷ ଗନ୍ତ୍ୟ ।

ଏହି ଗପ ମୁଣ୍ଡା ଲେଖକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି । ସେମାନେ ହେଲେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର ସୁରିନ, ତୁଷନାଥ ମୁଣ୍ଡା, ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚପ୍ପୋ, ରବିନ୍ଦ୍ର କୁମାର ସିଂ ଓ ସରୋଷ କୁମାର ସିଂ । ଆଦ୍ୟ ଶୈଳବ ଶିକ୍ଷାର ଭିତ୍ତିଭୂମି ସହ ଏମାନେ ନିୟମିତ ଭାବେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ମିଶିଥାନ୍ତି । ଏହି ଗପରେ ଚିତ୍ର ସବୁ ଗମଣି ରଂଜନ ଷଡ଼ଙ୍ଗି ଦ୍ୱାରା ଚିତ୍ରିତ ଯାହା ସଉରା ପଟ ଚିତ୍ର ଗପରେ ଆଧାରିତ । ମୁଣ୍ଡା ଭାଷା ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ । ଏମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶାର ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଏବଂ କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାରେ ବାସ କରନ୍ତି । ଏହି ଭାଷା ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ଏବଂ ଏହାର ମନମୁଗ୍ଧକାରୀ ଲୋକକଥା ସବୁ ଭାଷାବିଜ୍ଞାନୀ ଓ ସାହିତ୍ୟିକ ମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ଆକୃଷ୍ଟ କରିଛି । ଏହି ଗଳ୍ପ ସଂଗ୍ରହରେ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ନୂଆ ନୂଆ ଧ୍ୱନି ଏବଂ ଶବ୍ଦର ପ୍ରଥମ କରି ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିବାରୁ ଓଡ଼ିଆ ଭିତ୍ତିରେ ସେହି ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ରହିଛି ।

ଯେତେବେଳେ ବର୍ଷା ହେଲାଣି, ଗାଁର ଯୁବକମାନେ ପାଣି ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଗଲେ ।
ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ପାଣି ମଞ୍ଜି ଦେଇ ଆସିଲା ।

This Copy Not for Sale

ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଅନ୍ୟ ଗପ ସ୍ମୃତିକ ହେଲା :

ବୁଆଙ୍ଗ
ବୁଞ୍ଚ ବୁଞ୍ଚ, ବୁମ୍ ବୁମ୍
ବୁବୁଡ଼ା ଏଡ଼ା ଦେଇ ଗଲ
ବୁଢ଼
ଆସିଲ, ବସିଲ, ଉଠିଲ ଏଡ଼ା ପାବୁର
ବିବୁଆ ଏଡ଼ା ମାଟି ହେଲା
ଠେକୁଆ'ର ବାବ ଲଗା
ମୂଢ଼ା
ଢାଡ଼ାମାନଙ୍କ ନାଚ
ପାଣି ମଞ୍ଜି
ସୋମାର ଚାଷ
ସବୁକା
ବିଲେଇ ଓ ମୂଢ଼ା
ଠେକୁଆ ଓ କଣ୍ଡର

PRATHAM BOOKS

ପ୍ରଥମ ବୁକ୍ ଏକ ଅବ୍ୟବସାୟିକ ସଂସ୍ଥା
ଯାହା ପିଲାମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପଢ଼ିବାର ଅଗ୍ରହ
ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଭାରତୀୟ
ଭାଷାରେ ବହି ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ ।

www.prathambooks.org

The Water Seed
(Munda-Odia)
MRP: ₹ 35.00

Supported by

Content partner
Ignus-OUTREACH